

مهدیه تهران - اصول تزکیه - ۲

پناهیان: دین به انسان نمی گوید «خوب باش»، می گوید: «خودت باش»

مهدیه تهران در ماه مبارک رمضان امسال، بعد از مناجات دلنشین حاج مهدی سماواتی، میزبان سخنرانی حجت الاسلام علیرضا پناهیان است. این استاد حوزه و دانشگاه هر شب ساعت ۱۱ با موضوع «اصول تزکیه - طرحی نو و جامع در بیان قواعد کلیدی رشد معنوی و اخلاق اسلامی» در مهدیه تهران سخنرانی می کند. گزیده‌ای از مطالب ارائه شده در دومین جلسه با موضوع «اصول تزکیه» را در ادامه می خوانید:

مسأله اصلی ما در حیات دنیا، «تزکیه شدن» است، بقیه مسائل یا مقدمه تزکیه هستند یا نتیجه آن

- مسأله اصلی ما در حیات دنیا، «تزکیه شدن» است، بقیه مسائل یا مقدمه تزکیه هستند یا نتیجه آن و یا زیرمجموعه آن. اصلی ترین رسالت انبیاء الهی نیز تزکیه است، حضرت امام(ره) می فرمایند: «انبیا اصلش آمده اند برای تزکیه نفوس انسانی» (صحیفه امام/۸/۲۵۵) در جای دیگری فرموده اند: «بعثت برای این است که مردم را تزکیه کند.» (صحیفه امام/۹/۳۳۵) و می فرمایند: «تزکیه مقدم است بر همه چیز» (صحیفه امام/۱۹/۱۳۴)
- مسأله اصلی ما این نیست که چند صفت خوب داشته باشیم یا چند صفت بد را نداشته باشیم، و نیز مسأله اصلی ما این نیست که عمل انجام دهیم یا انجام ندهیم. مهم این است با جریتن برخورداری از صفات خوب و انجام اعمالی که انجام می دهیم، چقدر می توانیم خود را تزکیه کنیم، مهم این است که با نماز و روزه و زکات خود چقدر تزکیه می شویم. همان تزکیه‌ای که دربرگیرنده تمام کارهای خوب انسان است و می تواند همه فعل و انفعالات انسان از جمله افعال عبادی، حقوقی، اخلاقی و ... را شامل شود.

- تزکیه برآیند همه خوبی‌هاست تنها به رشد اخلاقی و کسب ملکات محدود نمی‌شود. فرصت بسیار خوبی برای تنظیم همه ابعاد زندگی انسان است یعنی اگر با اصول و قواعد تزکیه آشنا شویم کل زندگی‌مان را می‌توانیم بر اساس آن اصلاح کنیم.
- ما در این جلسات می‌خواهیم با فرایند تزکیه در مسیر زندگی و بندگی آشنا شویم و از آن برنامه بگیریم اولیتهای اولویت‌های آن را بشناسیم تا صحیح‌تر و راحت‌تر حرکت کنیم و دیگران را نیز بهتر متقاعد کنیم و با انگیزه بیشتری به دین‌داری بپردازیم و لذت بیشتری از دین‌داری ببریم.

دین به انسان نمی‌گوید «خوب باش» فقط می‌گوید: «خودت باش»

- تزکیه به معنای نمو و رشد انسان در جهت خوبی‌هاست. بذر و ریشه این رشد یابندگی در وجود خود انسان است در فطرت آدم است. پس وقتی خوب رشد کردن ما در واقع شکوفایی فطرت ما باشد تزکیه معنایش «خودشکوفایی» انسان خواهد بود. و دین هم برنامه این خودشکوفایی است. در واقع دین به ما می‌گوید که تو خودت را شکوفا و بارور کن. برخلاف تصور خیلی‌ها دین به ما نمی‌گوید خوب باشید، و خوبی را از بیرون به ما تحمیل کند. دین چیزی را بر انسان بار نمی‌کند و فقط می‌گوید: «خودت باش و خودت را رشد بده». دین مطابق با همان چیزی است که «خودِ حقیقی انسان» می‌خواهد و لذا اگر کسی گفت فلان چیزی که دین گفته است با آنچه من می‌خواهم مغایر است، باید به او گفت که خودِ واقعی‌ات را نشناخته‌ای. سعی کن خودت باشی و از خودت درک و دریافت درستی داشته باشی.
- حتی از این زاویه، دین از تو نمی‌خواهد که خودت را تغییر دهی، یا حرکت کنی و جایت را تغییر دهی، بلکه از تو می‌خواهد «خودت باش» البته آن خودِ حقیقی‌ات نه آن چیزی که به اشتباه فکر می‌کنی. کاری که ابلیس انجام می‌دهد این است که آدم را در تصور صحیحی که باید از خودش داشته باشد به اشتباه می‌اندازد و او را از اینکه خودش باشد، منحرف می‌کند.
- بر این اساس هر کس بی‌دینی کند در واقع دیگر خودش نیست، از نظر روحی و فکری در اختیار دیگران قرار گرفته است. استقلال خودش را از دست می‌دهد و دیگر به فکر منافع خودش هم نخواهد بود. خدا هم فرمود: «نَسُوا اللَّهَ فَنَسَاهُمْ أَنفُسَهُمْ» وقتی کسی خدا را فراموش کند دیگر خودش را هم فراموش می‌کند.
- دین به ما می‌گوید که این خودِ تو هستی که بناست رشد و نمو کنی، تنومند و قوی بشوی، میوه بدهی و سعه وجودی پیدا کنی. بنا نیست چیزی به تو تحمیل شود، این مطلب از جهتی با این آیه قرآن هم ربط پیدا می‌کند که به پیغمبر اکرم (ص) می‌فرماید: «تو بر آنان تسلطی نداری؛ لَسْتَ عَلَيْهِمْ بِمُصِطِرٍ» (غاشیه/۲۲)
- تزکیه در قرآن پس از قسم به جان پاک انسان ذکر شده است و این نشان می‌دهد تزکیه اولاً در خدمت حفظ زیبایی‌های روحی انسان است ثانیاً در خدمت رشد آن زیبایی‌هاست.

